

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 2nd Semester Examination, 2022

CC3-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

विभाग-क

1. एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं प्रदेयम् – 12×1 = 12
(क) भारतीयसंस्कृतौ साहित्ये च महाभारतस्य प्रभावः आलोचनीयः ।
(ख) संस्कृतसाहित्ये अश्वघोषस्यावदानं सम्यग् आलोच्यताम् ।
2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च टिप्पणी कार्या (द्वयोः) – 6×2 = 12
हर्षचरितम्, मुद्राराक्षसम्, हितोपदेशः ।
3. संक्षिप्तोत्तरं लेखनीयम् (द्वयोः) – 3×2 = 6
(क) भासस्य रामायणाधारितानां नाटकानां नामानि लिखत ।
(ख) किं तावत् द्विसन्धानकाव्यम् ?
(ग) भट्टिकाव्ये कति काण्डाः सन्ति ? तेषां नामानि लिखत ।
(घ) रचयितुः नामोल्लेखपूर्वकं द्वयोः प्रकरणयोः नाम लिखत ।

विभाग-ख

4. एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं प्रदेयम् – 12×1 = 12
(क) कति वेदाङ्गानि सन्ति ? तेषां स्वरूपं प्रयोजनं च आलोचयत ।
(ख) वैदिकयुगे 'नारीणामवस्थानम्' इति विषयमाधारीकृत्य प्रबन्धमेकं रचयत ।

5. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च टिप्पणी कार्या (द्वयोः) – 6×2 = 12
सायणाचार्यः, बृहद्देवता, बृहदारण्यकोपनिषद् ।

6. संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् (द्वयोः) – 3×2 = 6

(क) किं नाम संवादसूक्तम् ?

(ख) शतपथब्राह्मणम् कस्मिन् वेदान्तर्गतम् ? अस्य नामकरणस्य तात्पर्यं किम् ?

(ग) ऋग्वेदस्य उपनिषदां नामानि लिखत ।

(घ) सामवेदस्य मुख्यभागद्वयं किम् ?

—x—

‘समानो मन्त्रः समितिः समानी’

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

B.A. Honours 2nd Semester Examination, 2022

CC4-SANSKRIT (204)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

1. अधोलिखितयोः विभागयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम् — 12×1 = 12

“क”-विभागः

चतुर्णां सूत्राणां व्याख्या कार्या —

‘क्तवतू निष्ठां’, ‘कृत्यल्युटो बहुलम्’, ‘समानकर्तृकयोः पूर्वकाले’, अत इज्, ‘अपत्यं पौत्रप्रभृति गोत्रम्’, ‘कन्यायाः कनीन च’।

“ख”-विभागः

सूत्रचतुष्टयं व्याख्येयम्—

एति-स्तु-शास्-वृ-दृ-जुषः क्यप्, कृत्यल्युटो बहुलम्, ऋहलोर्ण्यत्, समर्थानां प्रथमाद्वा, तस्यापत्यम्, जीवति तु वंश्ये युवा।

2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च ससूत्रं पदसाधनं कार्यम् (द्वयोः विभागयोः) — 6×2 = 12

क-विभागः — कारकः, कुम्भकारः

ख-विभागः — दाक्षिः, एधनीयम्

ग-विभागः — वासिष्ठम्, छिन्नः

3. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च परिणतरूपं लेख्यम् (द्वयोः विभागयोः) — 3×2 = 6

क-विभागः — भिद् + क्तवतु, अस्मद् + छ, आ-गम् + ल्यप्

ख-विभागः — चि + यत्, शिव + अण्, गर्ग + यञ्

ग-विभागः — गौ + क्त्वाच्, स्मृ + णमुल्, कृ + शत्

4. एकस्योत्तरं देयम् — 12×1 = 12

(क) क आसीद् विहारभद्रः ? को वा वसुरक्षितः ? वसुरक्षितस्य उपदेशस्य प्रेक्षणायां विहारभद्रस्य कु-परामर्श आलोच्यताम्।

(ख) शुकनासोपदेशोपदिष्टं लक्ष्मीचरित्रं सम्यगुपस्थाप्यताम्।

5. अधोलिखितेषु द्वयोः वङ्गभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादः करणीयः – 6×2 = 12

(क) यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्यमुपयाति बुद्धिः। अनुज्झितधवलतापि सरागैव भवति यूनां दृष्टिः। अपहरति च वात्येव शुष्कपत्रं समुद्भूतरजोभ्रान्तिरतिदूरमात्मेच्छया यौवनसमये पुरुषं प्रकृतिः। इन्द्रिय-हरिण-हारिणी च सततमतिदूरन्तेयमुपभोग-मृगतृष्णिका।

(ख) “अथाहमभ्येत्य व्रतत्या कयापि वृद्धमुत्तार्य तं च बालं वंशनालीमुखोद्धृताभिरद्भिः फलैश्च पञ्चषैः शरक्षेपोच्छ्रितस्य लकुचवृक्षस्य शिखरात् पाषाणपातितैः प्रेत्यानीतः प्राणवृत्तिमापाद्य, तरुतलनिषण्णस्तं जरन्तमव्रवम्—“तात त एष बालः, को वा भवान्, कथं चेयमापदापन्ना” इति।

(ग) मनसा देवताध्यारोपणप्रतारणासम्भूतसम्भावनोपहताक्ष्य आन्तः प्रविष्टापरभुजद्वयमिवात्मबाहुयुगलं सम्भावयन्ति। त्वगन्तरिततृतीयलोचनं स्वललाटमाशङ्कन्ते। दर्शनप्रदानमप्यनुग्रहं गपयन्ति दृष्टिपातमप्युपकारपक्षे स्थापयन्ति, सम्भाषणमपि संविभागमध्ये कुर्वन्ति, आज्ञामपि वरप्रदानं मन्यन्ते, स्पर्शमपि पावनमाकलयन्ति।

6. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च संक्षिप्तमुत्तरं देयम् (द्वयोः) – 3×2 = 6

(क) “स्वैरविहारो मन्त्रो वा सेव्यः”— कस्य कृते नीतिरियम् ? अस्य कर्मणः कः समयः ?

(ख) का खलु महत्यनर्थपरम्परा ?

(ग) शुकनासोपदेश-शीर्षको वर्तते कस्मिन् ग्रन्थे ? कः आसीत् शुकनासः ? कस्य वा कृतेऽयम् उपदेशविधिः ?

—x—

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

B.A. Programme 2nd Semester Examination, 2022

DSC1/2-P2-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Answer any **one** of the following questions: 12×1 = 12
 - (a) Describe after रघुवंश Canto-I, the character of the King दिलीप ।
 - (b) Why was Dilipa cursed? What was the curse? How did Vaśistha instruct Dilipa to serve Nandini?

2. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
 - (a) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः ।
गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव ॥
 - (b) क्व सूर्यप्रभवो वंश क्व चाल्पविषया मतिः ।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ॥

3. Translate into English or Bengali any **two** of the following: 3×2 = 6
 - (a) प्रजानामेव भूत्यर्थं स ताभ्यो वलिमग्रहीत् ।
सहस्रगुणमुत्स्रष्टुमादत्ते हिरसं रविः ॥
 - (b) मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम् ।
प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्गारिव वामनः ॥
 - (c) जुगोपात्मानमत्रस्तो भेजे धर्ममनातुरः ।
अगृध्नुराददे सोऽर्भमसत्क सुखमन्वभूत् ॥

4. Answer any **six** questions: 1×6 = 6
 - (a) What is the origin of रघुवंशम् ?
 - (b) Who was सुदक्षिणा ?
 - (c) Write the name of 1st Canto of रघुवंश ।
 - (d) Who was वैवस्वतमनु ?
 - (e) 'जगतः पितरौ वन्दे' – who are referred to here by पितरौ ? With which are they compared?

- (f) Who are the two Persons by whom King Dilipa thought himself as fortunate?
(g) Who was अरुन्धती ?
(h) Write a name of commentator of रघुवंशम् ।

UNIT-II

5. Answer any **one** of the following questions: 12×1 = 12
(a) Discuss the poetic value of the नीतिशतक ।
(b) Write a detail note on मुखपद्धति ।
6. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
(a) अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ॥
(b) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः साक्षात् पशुः पुच्छविषाणहीनः ।
तृणं न खादन्नपि जीवमानस्तद्भागधेयम् परमं पशुनाम् ॥
7. Translate into English or Bengali any **two** of the following: 3×2 = 6
(a) येषां न विद्या न तपो न दानं
ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।
ते मर्त्यलोके भुवि भारभूता
मनुष्यरूपेण मृगाश्चरति ॥
(b) स्वायत्तम एकान्तगुणम् विधात्रा विनिर्मितम् छादनमज्ञतायाः ।
विशेषतः सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ॥
(c) वरं पर्वतदुर्गेषु भ्रान्तं वनचरैः सह ।
न मुखजनसम्पर्कः सुरेन्द्रभवनेष्वपि ॥
8. Answer any **six** of the following questions: 1×6 = 6
(a) Who is विशेषज्ञः ?
(b) Who is the author of नीतिशतक ?
(c) What is meant by 'व्याल' ?
(d) 'शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक्' – What is the meaning of the word हुतभुक् ?
(e) What is the nature of ब्रह्मन् ?
(f) To whom compared गङ्गा ?
(g) How many verses are there in नीतिशतक ?

—x—

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

B.A. Honours 2nd Semester Examination, 2022

GE1-P2-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Answer any **one** of the following question: 12×1 = 12
 - (a) Write an essay on आयुर्वेदशास्त्र in ancient and mediaeval India.
 - (b) Write a detailed note on "वास्तुशास्त्र" in ancient and mediaeval India.

2. Write short notes on any **two** of the following: 6×2 = 12

चरकसंहिता, लीलावती, वराहमिहिरः ।

3. Answer any **four** of the following question: 3×4 = 12
 - (a) Name the books written by वराहमिहिर ।
 - (b) How many उपवेदs are there in Sanskrit literature? Name them.
 - (c) What are the two categories of architecture? Write the name of the famous architect of second category.
 - (d) Write the name of two authors of and their works in the field of ancient India Grammar.
 - (e) Who was the Propounder of वास्तुशास्त्र ? Write the name of two books on this शास्त्र ।
 - (f) Write the name of two authors and their works in the field of ancient Indian Mathematics.

4. Translate from Bengali to Sanskrit any *two* of the following: 6×2 = 12

- (a) গ্রন্থই আমাদের সবচাইতে বড় বন্ধু। আমাদের বন্ধুদের পরিবর্তন বা মৃত্যু হতে পারে; কিন্তু গ্রন্থ সর্বদাই আমাদের সাথে কথা বলে।
- (b) একটি সুন্দর বাগান। বাগানে সুন্দর সুন্দর গাছ ও লতা। গাছে গাছে ও লতায় লতায় সুন্দর সুন্দর ফুল। সেখানে ভ্রমরের মধুর গুঞ্জন। কোকিলের কূজনে বসন্ত সেখানে নিত্য বিরাজমান।
- (c) উজ্জয়িনীতে তারাপীড় নামে এক রাজা ছিলেন। তিনি তাঁর পরাক্রমে পৃথিবী জয় করেছিলেন। বিলাসবতী নামে তাঁর এক মহিষী ছিল। তাদের কোনও সন্তান ছিল না। একদিন রাজা বিলাসবতীর ঘরে গিয়ে তাকে কাঁদতে দেখলেন।

UNIT-II

5. Read the following passages and answer the following questions in Sanskrit: 12×1 = 12

आसीत् वाराणस्यां कर्पूरपटो नाम रजकः। स च एकदा निर्भयं प्रसुप्तः। तदनन्तरं तस्य द्रव्याणि हर्तुं तद्गृहं चौरः प्रविष्टः। तस्य प्राङ्गणे गर्दभो वद्धस्तिष्ठति, कुक्कुरश्चोपविष्टः। चौरमवलोक्य गर्दभश्चैनमाह-भवतोऽयं व्यापारः। तत् किमिति त्वमु च्यैः शब्दं कृत्वा स्वामिनं न जागरयसि ?

- (क) किमासीत् रजकस्य नाम ?
- (ख) रजकस्य गृहे कः कथं प्रविष्टः ?
- (ग) चौरं दृष्ट्वा गर्दभः कुक्कुरं किमाह ?
- (घ) रजकः कुत्र निवसति स्म ?

—x—